

Предмет закупівлі та його обсяги у воєнний час!

Усе більше запитань у закупівельній спільноті виникає щодо виконання норм постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» (в редакції від 05.03.2022 № 201) (далі – Постанова № 169). Станом на сьогодні багато замовників фізично не можуть проводити закупівлі, зокрема це області, що окуповані та під обстрілами. Інші замовники, наприклад із західних областей, робити це можуть, але нікому (евакуювалися чи пішли на війну). Крім того, ми не знаємо, що буде завтра і хто зможе працювати, а хто ні. Саме тому Постанова № 169 застосовується усіма замовниками. Тож, розгляну болючі питання на прикладі.

Приклад ситуації замовника

У замовника перед початком війни був річний план закупівель і в ньому був перелік потрібного або ж він планував туди вносити інформацію за новою потребою у закупівлі. Багато замовників на початку війни працювали за договорами про закупівлю, укладеними відповідно до частини 6 статті 41 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон), тобто продовженими на строк, достатній для проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі на початку наступного року в обсязі, що не перевищує 20 % суми, визначеної в початковому договорі про закупівлю, укладеному в попередньому році, і проводили закупівлі, які через війну не відбулися або ж стало неможливо укласти договір про закупівлю чи виконувати його.

Припустимо, у річному плані замовника було заплановано такі закупівлі:

№	Назва предмета закупівлі	Код ДК 021:2015	Очікувана вартість	Вид закупівлі
1	нафта і дистиланти	09130000-9	215 000,00	відкриті торги
2	послуги з прибирання	90910000-9	49 000,00	без заст.ел.сист.
3	послуги провайдерів	72410000-7	25 000,00	без заст.ел.сист.
4	вода питна	41110000-3	40 000,00	без заст.ел.сист.
5	послуги телефонного зв'язку	64210000-1	2 000,00	без заст.ел.сист.
6	електрична енергія	09310000-5	400 000,00	відкриті торги

7	послуги юрид.конс. та представн.	79110000-8	189 000,00	відкриті торги
---	----------------------------------	------------	------------	----------------

При цьому через війну виникла додаткова потреба в закупівлі:

№	Назва предмета закупівлі	Код ДК 021:2015	Очікувана вартість	Вид закупівлі
1	послуги зберігання та складування	63120000-6	215 000,00	без заст.ел.сист.
2	туалетний папір та серветки	33760000-5	55 000,00	без заст.ел.сист.

Водночас замовник уже закуповував у мирний час за кодом ДК 021:2015 33760000-5 туалетний папір та серветки на 40 000,00 грн, а потреба в пальному та воді питній збільшилась до 400 000,00 грн та 80 000,00 грн відповідно. *Що робити далі?*

Дії замовника

Замовник має переглянути актуальність закупівель з річного плану. Наприклад, якщо офіс замовника зруйновано чи він не працює, наразі можна говорити про те, що закупівля послуг з прибирання втратила актуальність або може бути забезпечена після завершення війни. Стосовно офісу те саме можна говорити і про послуги провайдера і воду питну. Інша справа, якщо ці закупівлі потрібні поза межами офісу, наприклад працівники працюють з різних місць, але їм забезпечують інтернет і воду. Якщо офіс працює і всі ці закупівлі не втратили актуальності, вони залишаються потребою замовника.

Стосовно електричної енергії: наприклад, замовник до цього працював за додатковою угодою на 20 % до минулорічного договору про закупівлю і очікувана вартість 400 000,00 грн, що передбачена в річному плані закупівель, це обсяг на весь рік.

Нормативно-правове обґрунтування

Постанова № 169 не встановлює умови закупівель товарів, робіт і послуг ДЛЯ потреб воєнного стану, вона визначає порядок закупівель В УМОВАХ воєнного стану. Щонайменше так прописано в першому абзаці пункту 1 Постанови № 169. Також Постанова № 169 обумовлює здійснення не тільки оборонних закупівель, а й публічних закупівель.

Таким чином, робимо висновок, що Постанова № 169 визначає, як замовникам врегульовувати закупівлі саме на їх потреби у відповідних умовах воєнного стану. Основна умова, що замовники повинні дотримуватися принципів здійснення публічних закупівель.

З огляду на це та на принципи відкритості та прозорості, рівного ставлення до учасників, економії та ефективності обсяги деяких закупівель можуть бути визначені з огляду на потребу в період воєнного стану, а в мирний час проведені із застосуванням вимог Закону.

Приклад 1

Предмет закупівлі — вода питна. Її потреба збільшилася, що обумовлено необхідністю доставляти її в регіони, що перебувають під обстрілами, та людям, де втрачено водопостачання.

Замовник включає у перелік, передбачений Постановою № 169, всю суму на 80 000,00 грн. Далі він укладає договори, як це буде можливо – з одним постачальником, з декількома, партіями тощо.

У мирний час він спланує собі нову закупівлю води питної, включити її до річного плану закупівель і проведе відповідно до потреб його офісу.

Приклад 2

Те саме стосується і пального, але замовник повинен розраховувати його потребу правильно, зокрема з розумінням, чому вона збільшилась, наприклад зросли ціни, і він забезпечує курсування автоперевізників, потреба у яких зросла в рази.

Приклад 3

У частині послуг юридичного консультування ситуація дещо інша. Наприклад, замовник розуміє, що на період воєнного стану ці послуги йому потрібні в обсязі 50 000,00 грн. Саме з цієї потреби він і має виходити при формуванні переліку закупівель за Постановою № 169.

Після війни замовник зможе переглянути свою потребу, застосувати потрібні види закупівель, а можливо, виключення для нагальної потреби, або ж буде змінено законодавство спеціально для післявоєнного періоду.

Коментар до прикладів 1, 2, 3: більшість закупівель, що мають визначені обсяги саме

для потреб воєнного стану, повинні бути визначені з огляду саме на це. Навіть у договорах може бути передбачено, що договір діє з дати його укладення і до завершення воєнного стану, але не пізніше ніж до 31.12.2022. Зміни до нього в разі продовження воєнного стану можуть вноситися відповідно до ЦКУ та ГКУ.

Приклад 4

Стосовно закупівлі електроенергії, послуг з розподілу, теплоенергії тощо. Їх закупівля має бути обумовлена не тільки можливістю забезпечити потреби воєнного стану, а й з урахуванням принципів максимальної економії, ефективності та пропорційності. Умови цих закупівель передбачають підключення, врахування умов операторів тощо. Результат закупівлі тільки на 30 днів воєнного стану може мати наслідком подальшу потребу в новій закупівлі та витрати на всі процеси її реалізації, що буде досить неекономно та неефективно. Крім того, невідомо, чи закінчиться воєнний стан через 30 днів, можливо, його буде продовжено (хоча сподіваємося, що наша перемога буде раніше!). З огляду на це, закупівля може бути розрахована відповідно до оптимальної потреби. Наприклад, теплоенергія — до завершення сезону опалювання.

Не забуваємо про непередбачену потребу, або листи Мінекономіки бувають корисними

Щодо виникнення нових потреб, то нагадаю, що навіть у мирний час діяло роз'яснення Мінекономіки № 3304-04/54160-06 від 03.09.2020, яке передбачало, що в разі виникнення нової чи додаткової потреби у товарах, роботах чи послугах, яку замовник не міг передбачити, замовник може вносити відповідні зміни до річного плану закупівель шляхом створення нових та / або редагування / видалення існуючих рядків річного плану з інформацією про закупівлі.

Водночас, ураховуючи поняття «предмет закупівлі», такий предмет закупівлі (у новоствореному чи відредагованому рядку річного плану) у вищевказаних випадках вважатиметься новим предметом договору і новим предметом закупівель.

Тож, будь-яка нова потреба, зокрема у наведених мною прикладах це послуги зберігання та складування та туалетний папір та серветки, включається до переліку як окремий предмет закупівлі.

Таким чином, усе, що ви включаєте у перелік, передбачений Постановою № 169, є окремо визначеним предметом закупівлі, незалежно від того, закуповували ви його раніше чи ні, планувалося закуповувати його на рік чи потреба виникла тільки у період війни.

Усі закупівлі з переліку здійснюються шляхом укладання прямих угод без застосування спрощених закупівель та процедур закупівель.

Чи застосовувати замовникам коди ДК 021:2015 у переліку, передбаченому Постановою № 169?

Постанова № 169 окреслила питання видів закупівель та оприлюднення інформації, інші питання вона не трактувала, тому стосовно них маємо слідувати Закону. При цьому Постанова № 169 не визначила форму переліку закупівель, тому кожен його затверджує так, як вважає за потрібне.

Водночас після війни, оприлюднюючи звіт про договір про закупівлю без використання електронної системи закупівель, ви матимете вказувати код ДК 021:2015 Єдиний закупівельний словник.

Строки оприлюднення договорів, укладених відповідно до Постанови № 169

Щодо оприлюднення інформації, а саме звітів про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, то вважаю більш правильним оприлюднювати після війни. Проте кожен замовник вирішує це питання самостійно, адже Постановою № 169 передбачено кінцевий строк оприлюднення таких договорів, що говорить про те, що можна їх оприлюднювати хоч у день їх укладання. Більше щодо цього питання читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Нюанси укладення договорів без використання ЕСЗ у період та за правилами воєнного стану»](#).

Завершення закупівель, розпочатих до війни

Стосовно завершення розпочатих закупівель, потреба у яких буде лише після війни, наприклад забезпечення потреб дитячих садочків, шкільного побуту тощо, то завершувати закупівлю ви можете, але, як було визначено після проведеного мною опитування, питання в тому, чи будуть її ціни і потреба актуальними на час, коли потрібно буде постачання.

З якими складнощами можна зіштовхнутися та як діяти замовнику, читайте у статтях:

[«Що робити з діючими закупівлями під час воєнного стану?»](#);

[«Довідку про несудимість з МВС не видають. Як діяти?»](#).

Умови, які варто передбачити в договорі, укладеному

Відповідно до Постанови № 169

Для усіх закупівель, у тому числі за Постановою № 169, я рекомендую в договорах передбачати умови можливості розірвання договору після завершення воєнного стану та забезпечення більш конкурентного виду закупівлі. Знову ж таки рішення щодо цього прийматимете з огляду на дотримання принципів закупівель. Приклад такої умови наведено в статті [«Нюанси укладення договорів без використання ЕСЗ у період та за правилами воєнного стану»](#).